

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Art. VII. De Principiis ad Sacramenta in genere spectantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

Ratio.

Quia gravis irreverentia & irreligiositas, imò, ut loquitur Layman. l. c., virtualis quaedam blasphemia est, quae cumque donum spiritualis gratiae ita tractare, ac si res vilis, vel ab arbitrio & potestate hominis dependeat, ut pretio estimari, & commutari possit. Unde S. Petrus Act. 8. Simon (à quo Simonia nomen accepit) simile donum spirituale vendi postulantem dixit: *Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum DEI exestimasti pecunia possideri.* addiditque: *In felle amaritudinis, & obligatione iniquitatis video te agere.* Et in c. Sicur. 1. de Simonia. Simoniaca pestis sui magnitudine alios morbos vincere dicitur. in c. Sanè. 1. q. 3. 227. inftar publici criminis læsæ Majestatis puniendum.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Si antidotalis remuneratio pro tributa re spirituali in obligationem pacti ex justitiæ & fidelitatis virtute deducatur, Simoniæ vitium committi, uti Layman. tr. 10. c. ult. §. 2. n. 9. cum pluribus docet.

Deducitur 2. Etiam ab iis Simoniam committi, qui in absolutione aut dispensatione in votis, jaramentis, impedimenti matrimonii, irregularitate pretium aliquod petunt, uti idem Laym. cum aliis docet, licet non sit prohibitum, si aliquid ut multam piæ causæ applicandam exigere, ut multum ait.

Deducitur 3. Eum quoque, qui in beneficio jus plene acquisitum necdum habens pecuniam offert ei, qui per se ac de rectè impedire vult, quò minus ille jus acquirat, Simoniam saltem jure Ecclesiastico committere, uti iterum Layman. assert. 8. ex communi docet.

ARTICULUS VII.

De Principiis ad Sacramenta in genere spectantibus.

PRINCIPIUM I.

Non efficitur validum Sacramentum, nisi verbum accedat ad elementum.

Sensus.

Hoc est, ut Sacramentum aliquod validè conficiatur, præter intentionem Ministri, etiam materia, & forma, scilicet Res & Verba, quæ gratiam Sacramentalem ex opere operato conferant, requiruntur.

Authoritas.

Delumptum est ex S. Augustino tr. 8. in Joan. dicente: *Verbum ad elementum, & fit Sacramentum.* Item ex Concilio Florentino in decreto Eugenii dicente: *Omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, & Persona Ministri.* & addit: *homo si aliquid desit, non efficitur Sacramentum.*

Ratio.

Quia sic Christus instituit, uti ex Conciliis & communione Theologorum colligitur; & colligitur ex eo, quod materia requiratur, ut Sacramentum sit signum visibile, forma vero, ut determinet indifferentiam materiæ ad certam significationem.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Etiam in Sacramento Eucharistiæ verba reperiri non tantum in fieri, sed etiam in facto esse, quatenus verba, quibus conficiebatur, adhuc moraliter perseverant, uti Lugo & alii concedunt.

Deducitur 2. Nec in Sacramento Matrimonii deesse verba, cum ipsa signa externa, quibus contrahentes mutuum consensum significant, verborum saltem virtualium loco habentur, uti plerumque explicant Authores contra Durandum.

Deducitur 3. Et si Pœnitentiæ Sacramentum in solis verbis, scilicet in confessione & absolutione facienda proferris, consistere videatur; verè tamen adhuc materiâ conficitur, quia constat contritione, quæ fit per ipsam confessionem, & similes circumstantias sensibiles, ut Lugo & alii docent.

PRINCIPIUM II.

Inanis est Sacramentalis actio, cui deest legitima Ministri intentio.

Sensus.

Sensus.

Hoc est, Nisi Minister Sacramenti legitimam intentionem eliciat, & id, quod Christus fieri iussit, vel quod Ecclesia facere solet, intendat, non efficiet verum Sacramentum.

Authoritas.

Desumptum est ex Trident. Sess. 7. can. 11. & communis sensu Theologorum.

Ratio.

Quia Ministri constituti sunt à Christo, ut Sacramenta rationali modo ministrent, uti ex illo Apost. 1. ad Cor. Sic nos existimet homo, ut Ministros Christi, & dispensatores Mysteriorum DEI: colligitur; ad hoc autem requiritur, ut verè facere velint id, quod Christus instituit, aut Ecclesia præcipit.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Non sufficere habitualement intentionem in Ministro, sed actualem vel virtualement requiri, quia alioqui non humano modo operaretur Minister.

Deducitur 2. Nec conditionatam intentionem conditione pendente in futurum sufficere; quia alioqui Sacramenta non essent practica symbola, uti communiter docent Authores.

Deducitur 3. Nec sufficere, ut Minister solam actionem externam intendat, sed debere saltem implicitè intentionem velle Sacramentum conficere; quia alioqui non decerneret sufficienter indifferentiam Verborum & actionum ad effectum Sacramentale, ut iterum communis Authorum contra Scelerum bonium docet.

PRINCIPIUM III.

Non debet concedi Sacramenti participatio, ubi non supponitur legitima dispositio.

Sensus.

Hoc est, cum ad hoc, ut Sacramentum validè & licitè percipiatur, certæ à Christo & Ecclesia dispositiones in recipiente requirantur, non debet temerè ad Sacramenta percipiendi admittere.

admitti, nisi qui dispositiones tales habere prudenter suppo-

Authoritas.

Desumptum est ex unanimi Theologorum consensu cum Thoma q. 68. a. 7.

Ratio.

Quia, cum Christus ejusmodi dispositiones tum ob re-

Praxis.

Hinc deducitur 1. Nullum adultum validè ullum Sacra-

Deducitur 2. Ad consequendam justificationem primam

Deducitur 3. Ad Sacramenta Vivorum præter intentio-

PRIN-

Repetendum est Sacramentum, quando
 adest certitudinis experimentum.

Sensus.

Hoc est, quando prudenter dubitatur, num Sacramentum sit legitime administratum, tum illud iterum sub conditione administrandum est, modò Minister adhuc sit in talibus circumstantiis, in quibus licetè Sacramentum conficere potest, quales non essent, si, postquam vestes Sacerdotales jam exuisset, adverteret, se aquam pro vino consecrassè.

Authoritas.

Desumptum est ex cap. Si nulla. dist. 4. de consecr. & communi sensu Authorum.

Ratio.

Quia, ut in cit. cap. Si nulla. dicitur, non temeritas inest, venit præsumptionis, ubi est diligentia pietatis: & aliam ipsa Sacramenti reverentia, aut etiam necessitas suscipiens, eum ipsam exigere videntur.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Reprehendam non esse opinionem & praxin eorum, qui Infantes ab Obstetricibus baptizant iterum sub conditione baptizant, cum experientia constat, obstetrices non rarò fuisse deceptas à Diabolo, ideoque reorata aliquod periculum animæ subit, ob quod irreverentia, inquit Busenbaum l. 6. tr. 2. du. 4. ubi etiam addit, eam consuetudinem à Pastoralis Romani Antverpiæ 1607. esse fuisse approbatam. Unde hîc locum habere videtur illa Aristarum regula ex lè Testamento. 17. C. de test. quæ dicitur: abundans cautela non nocet.

Deducitur 2. Eum, qui prudenter dubitat, num absolventem, posse eum denuò absolvere sub conditione, adhuc ille moraliter præsens sit, & interea graviter peccaverit, credi non possit, uti Suar. Bonac. Filliut. Regin. & alii communiter apud Busenb. l. 6. tr. 4. c. 3. du. 5. docent.

Deducitur 3. Eum, qui post sumptum Calicem præsumptè dubitat, an non aquam potius, quam vinum consecrasset.

ere denuò vinum aqua mistum affundere, & sub conditio-
ne consecrare, uti ex Rubricis Missalis patet.

PRINCIPIUM V.

Eum, qui certus est, certiorari ulterius
non oportet.

Sensus.

Hoc est, qui omnia ad Actum aliquem (vel Sacramen-
tum in hac materia) requisita sic adhibita esse advertit, ut
evidenter de valore dubitare non possit, non debet majorem
certitudinem sollicitè requirere, & indagare.

Authoritas.

Desumptum est ex l. 6. decret. cap. fin. reg. 3 r. eamque
probant Canisius, Decius, & Juristæ communiter, licet eam
solent ad alias materias paulò aliter explicent.

Ratio.

Quia, cum in humanis actionibus moraliter procedere
debet, hoc ipso, si moralis certitudo de valore Sacramenti
alterius actus habetur, alia major inquiri non debet.

Praxis.

Hinc deducitur 1. ad hoc, ut Baptismus iterari non de-
beat, non requiri physicam certitudinem de Baptismo ritè
peractò, sed sufficere, quòd nulla occurrat ratio, ob quam pro-
prie de ejus valore dubitari possit, uti Laym. Suar. & alii
et cum Busenb. l. 6. tr. 2. c. 1. docent.

Deducitur 2. Etiam eum, qui cum cognita attritione ac-
cedit ad Sacramentum Pœnitentiæ, non obligati ad aliam
attritionem ab alio Sacerdote (etiam in articulo mortis)
novam, aut contritionem eliciendam; quia ob clarum
textum Concilii Tridentini certum est, eum, qui cum attri-
tione cognita accedit ad Pœnitentiam, validè absolvi, si ex
absolventis non sit defectus, ut unanimiter docent
Theologi.

Deducitur 3. Nec de Ordinum Sacrorum valore Clericos
solicitos esse debere; cum ex una parte dubitare non possint,
quòd Episcopum scivisse ea, quæ ad Collationem Ordinum horum
pertinet.

pertinent; ex altera verò multò minùs dubitare possint, ipsa
ca, quæ necessaria esse novit, adhibere non voluisse.

PRINCIPIUM VI.

**In morbis desperatis satius est, dubiam adhibere
re medicinam, quàm nullam.**

Sensus.

Hoc est, quando aliquis in gravi necessitate salutis
amittendæ versatur, & per medium aliquod, quod probabile
ter conducere posse judicatur, ei adhuc succurri potest, pro
stat hoc medium cum spe dubia salutis obtinendæ: adhibere
quàm nullum adhibendo in certum interitum præcipit.

Authoritas.

Desumptum est ex P. Sanchez l. 1. mor. c. 19. n. 39. &
Gregorium de Valentia apud P. Gobat tr. 9. exeg. n. 710.

Ratio.

Quia, cùm Sacramenta instituta sint in hominum utilita-
tem, potiùs habenda est ratio necessitatis Fratris, quàm re-
verentiæ Sacramenti, uti cum Vasquez d. 155. c. 3. n. 40. &
res discurrunt, teste P. Gobat tr. 2. n. 381. ergo quamdiu per
bium valorem Sacramenti apparet spes juvandi Fratrem
necessitate constitutum, satius est, hoc medium adhibere
quàm reverentiæ Sacramenti scrupulosè nimis confu-
velle, nam, ut S. Leo epist. 37. c. 1. rectè advertit, in
cavendum est ne, dum speciem quandam cautionis tenentia
damnum regenerandarum incidamus animarum.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Si certa materia pro baptizando in
cessitate infante haberi non potest, saltem lixivium, aqua
rosaceam, jusculum, aut cerevisiam tenuem adhiberi potest
uti Bufenbaum l. c. du. 1. cum Layman. Escobar. &
docet.

Deducitur 2. Etsi speculativè loquendo communior
verior sit sententia docens, absolvi in periculo mortis
posse eum, qui nullum amplius signum dedit, cùm actus
dicialis non exerceatur, nisi accusatio præcesserit: in
tamen posse dubium hoc medium sub conditione applicari

non pauci sic fieri posse, imò debere etiam contendant, in apud Bulenb. l. 6. tr. 4. c. 1. du. 3. a. 2. videre est.

Deducitur 3. Si infirmus, qui aliud Sacramentum suscipere non potest, extrema Unctione muniendus sit, & oleum annuo consecratum haberi non possit, oleo veteri, aut sine hoc haberi queat, Chrismate infirmum ungi posse, uti non pauci cum Laym. Suar. & aliis docent. Unde universim in eisdem casibus doctrina Escobar & Jo. Sanchez à P. Gobat tr. 2. n. 824. relatorum ob oculos habenda est, quã diligenter, negotia, in quibus nihil amittendum timetur, sed potius lucrum speratur, audacter tractanda esse.

PRINCIPIVM VII.

Complendum est in Sacramentis sollicitè, quod prius prætermisissum fuit incautè.

Sensus.

Hoc est, quando in Sacramentorum administratione aliquid vel ex necessitate vel alia causa omisissum est, quod vel integritatem Sacramenti, vel ad ritum & cæremonias esse pertinet, & alioqui juxta voluntatem & consuetudinem Ecclesiæ suppleri consuevit, non est ejusmodi suppletio minime negligenda.

Authoritas.

Desumptum ex Cap. 1. de Sacram. Non iter. & refertur à Gobat tr. 2. exeg. n. 407. & aliis passim.

Ratio.

Quia, cum Sacramenta sint præcipui ritus nostræ Religionis, per quos suavitatem & præstantiam Legis Gratia specialiter ostendit, meritò eorum integritas, & alia, ad reverentiam ac æstimationem illis conciliandam, vel ipsi Christo, vel ab ipsa Ecclesia instituta sunt, sollicitè procuranda.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Si Baptismus in necessitate sine cæremoniis fuit administratus, privatim postea suppleri debere, ut ex cap. 57. hanc regulam. 1. q. 1. Et cap. 1. de Sacram. Non iter. & Rituali Romano colligitur. Unde licet Tann. P P Laym.

Laym. Fr. Lugo & alii apud P. Gobat tr. 2. n. 506. asserunt non solere has Cæremonias cum iis, qui ab Hæresi ad Catholicam fidem transeunt, repeti, consultum tamen esse a junioribus, contra hanc consuetudinem agatur, & eum junioribus mitem, apud quos facilius hæc repetitio sine incommodo fieri potest, Cæremoniæ dictæ repetantur.

Deducitur 2. Quando aliquis non Chrismate, sed simphico oleo confirmatus, aut sine manu impositione in Sacerdotium diaconum ordinatus est, utroque in casu supplendum esse ceterum, quod fuit incautè prætermissum, uti cit. cap. 1. de Sacramentis non iter. loquitur.

Deducitur 3. Si in Sacrificio Missæ post sumptum Calicem advertit, à Ministro aquam loco vini affusam fuisse, ad id vinum infundere, & consecrare debere, uti ex Rubricis defectibus Missæ colligitur.

ARTICULUS VIII.

De Principiis ad Sacramentum Evcharistiæ pertinentibus.

PRINCIPIUM I.

Quod vitæ spirituali conservandæ institutum est Evcharistiæ convivium, non est trahendum in mortis perniciosum exitium.

Sensus.

Hoc est, cum Evcharistiæ Sacramentum præcipuè ad salutem finem institutum sit, ut vita spiritualis animæ conservetur, & augeatur, non debet suscipi aut administrari in eo casu, quo in perniciem potius animæ, quàm salutem cedere solet perceptio.

Authoritas.

Desumptum est ex S. Thoma 3. p. q. 83. a. 6. ad 3. ubi ait: Calix vitæ in mortem verti non debet, & refertur à Gobat tr. 3. Exeg. n. 425.